

Izvješće o razvitku Županije Zapadnohercegovačke

2014-2016

Lipanj, 2017.

Sadržaj

1. UVOD	3
2. STANJE I KRETANJE RAZVITKA U ŽZH	4
3. IZVJEŠĆE O PROVEDBI INTEGRIRANE STRATEGIJE RAZVITKA	10
3.1. Stupanj provedbe strategije	10
Ukupan pregled provedbe Strategije.....	10
Pregled ispunjenosti po strateškim i prioritetnim ciljevima.....	10
Financijska ulaganja	13
3.2. Institucionalni kapaciteti	15
3.3. Izazovi u provedbi Integrirane strategije razvitka.....	15
3.4. Potreba za izmjenama integrirane strategije razvitka.....	17

1. UVOD

Integrirana strategija razvitka Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje 2014-2020. godine je ključni strateško-planski dokument županije koji treba poticati i usmjeravati budući rast i razvitak županije. Integrirana strategija razvitka u najširem smislu obuhvaća gospodarski i društveni razvitak, kroz korištenje i apsorpciju raspoloživih prirodnih resursa, a pri tome vodeći računa o aspektu zaštite i unaprjeđenja okoliša i prostora. Integrirana strategija razvitka služi kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanje snaga, rješavanje gorućih problema, ali i kao odgovor na izazove budućeg razvitka županije.

Strategija razvitka je izrađena uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), zajedničke inicijative Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini (UNDP). Projekt integriranog lokalnog razvoja je nastavio da pruža podršku i u procesu provođenja Strategije razvitka. Iz tog razloga, preporuka je da se suradnja Vlade Županije Zapadnohercegovačke s UNDP-om BiH nastavi na projektu ILDP 3, u okviru kojeg je planirana podrška daljnjim aktivnostima na jačanju sustava planiranja i upravljanja razvitkom posebice u kontekstu nedavno usvojenog Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH.

Dokument je službeno usvojen 13. prosinca 2013. godine, zajedno s akcijskim planom za razdoblje 2014-2016. godine, kada se i pristupilo inicijalnim koracima njene implementacije. Imenovan je novi županijski odbor za razvitak koji je imao zadaću koordiniranja procesa provedbe Strategije, kroz izradu godišnjih izvješća i trogodišnjih akcijskih planova. Inicijalno je bilo planirano da će poslove upravljanja razvitkom primarno voditi Ured Vlade za europske integracije, ali je isti formiran tek 22. studenog 2016. godine. U prijelaznom razdoblju do uspostave Ureda za europske integracije, Ured predsjednika Vlade je pokušavao koordinirati ove aktivnosti. Imajući u vidu ograničene institucionalne resurse te naglasak na poslove EU integracija, u prethodnom razdoblju je došlo do određenog zastoja u koordiniranju procesima. I pored toga, evidentno je da je Strategija razvitka provedena te će se kroz ovo Izvješće obuhvatiti razdoblje od 2014. do 2016. godine.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Tri su osnovna cilja izvještavanja o razvitku. **Prvi cilj** je praćenje stupnja razvitka županije u određenom razdoblju (ovo se izvješće odnosi na razdoblje od 2014. do 2016. godine) odnosno izvještavanje o kretanju razvojnih pokazatelja. **Drugi cilj** je praćenje provedbe mjera definiranih u integriranoj strategiji razvitka i prioritiziranih u trogodišnjem akcijskom planu. **Treći cilj** je pratiti aktualnost projekata, mjera i prioriteta definiranih u Integriranoj strategiji razvitka i trogodišnjem akcijskom planu, te na temelju izvješća inicirati postupak revizije ili ažuriranja trogodišnjeg akcijskog plana, odnosno integrirane strategije razvitka, ukoliko se ukaže potreba.

Izvješće o razvitku se sastoji od dva dijela koja zajednički čine jednu cjelinu i omogućuju praćenje razvojnih trendova i stupnja provedbe strategije:

- **Dio I** se odnosi na stupanj razvitka županije kroz praćenje kretanja ključnih razvojnih pokazatelja
- **Dio II** se odnosi na stupanj provedbe strateških ciljeva, prioriteta i definiranih mjera.

2. STANJE I KRETANJE RAZVITKA U ŽZH

U ovom se poglavlju prikazuje kretanje razvitka Županije Zapadnohercegovačke (ŽZH) u protekle tri godine (2014-2016¹), polazeći od polazne 2013. godine. Stanje razvitka se prikazuje prema odabranim makroekonomskim pokazateljima te se prikazuju trendovi razvitka po tim pokazateljima.

Prema popisu stanovništva iz 2013. godine Županija Zapadnohercegovačka ima 94.898 stanovnika od čega je 47.311 žena. U segmentu praćenja kretanja razvitka prikazat ćemo kretanje po odabranim pokazateljima grupirane u tri skupine: gospodarstvo, društvo i okoliš/infrastruktura.

¹ U trenutku pripreme ovog Izvješća, određeni makroekonomski pokazatelji za 2016. godinu još nisu bili dostupni, dok su neki socioekonomski pokazatelji po općinama za istu godinu bili dostupni tek krajem svibnja 2017. godine

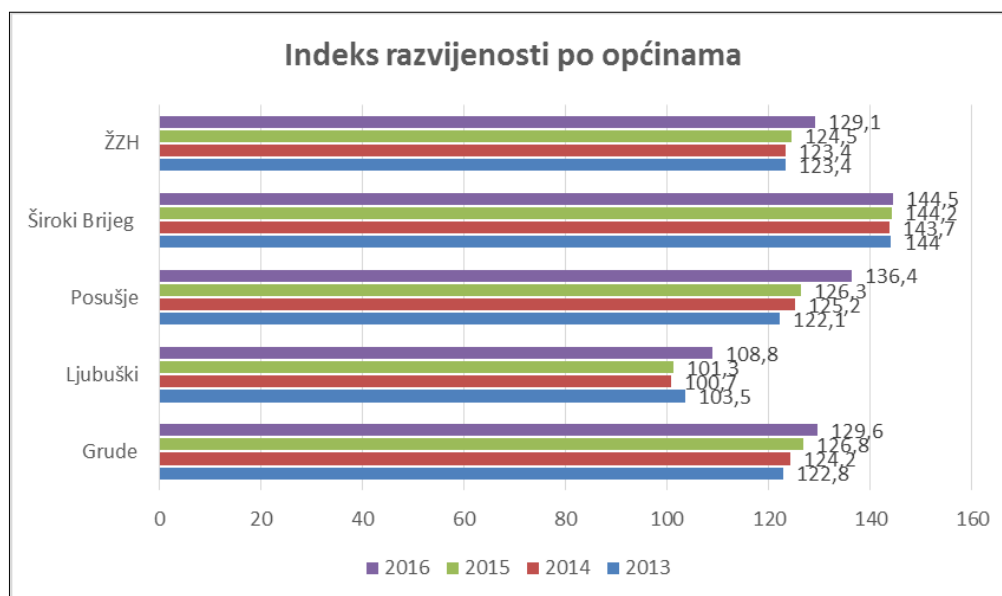
IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Gospodarstvo

U segmentu gospodarstva prikazani su trendovi po ključnim pokazateljima kao što su: indeks razvijenosti, industrijska proizvodnja, pokrivenost uvoza izvozom, porezni prihodi, broj poduzeća na 1000 stanovnika, ostvarene investicije. Izvor podataka koji su korišteni u ovome izvješću je Federalni zavod za statistiku.

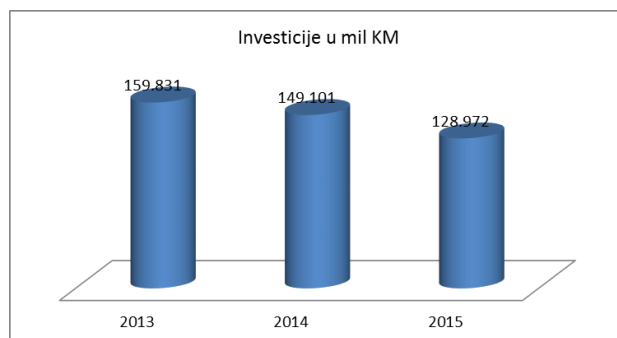
Gledano na **indeks razvijenosti** županija u Federaciji BiH, prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja u razdoblju od 2013-2016. godine, može se vidjeti da indeks razvijenosti ŽZH kontinuirano raste. Naime, u 2013. i 2014. godini je bio 123,4% indeksa razvijenosti FBiH, dok je u 2015. godini zabilježen rast indeksa razvijenosti na 124,5%, a u 2016. godini zabilježen daljnji rast za gotovo 5 postotnih bodova odnosno 129,1%. Prema rangu razvijenosti Federacije BiH po županijama, ŽZH u posljednje tri godine drži ubjedljivo 2. mjesto iza Kantona Sarajevo.

Od općina i grada u ŽZH najveći indeks razvijenosti ima grad Široki Brijeg zatim Posušje, Grude pa Ljubuški. U svim općinama se bilježi rast indeksa razvijenosti.

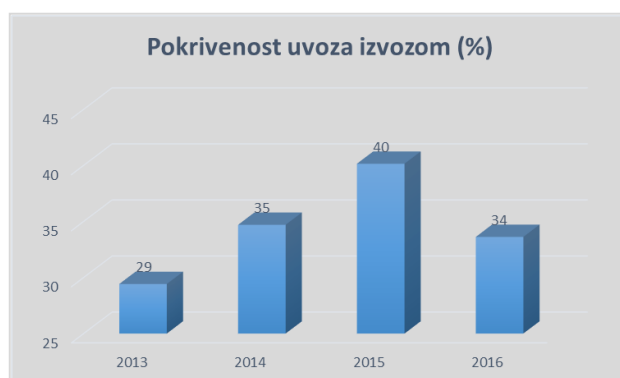
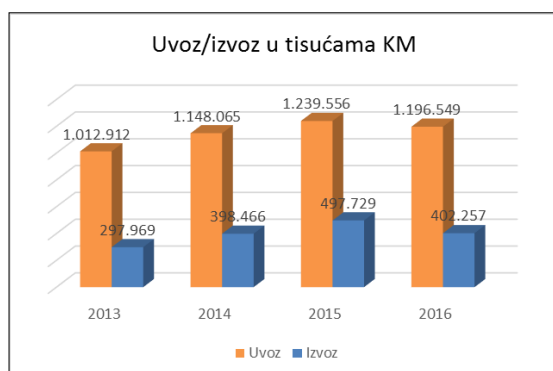
Kada promatramo **indeks obujma industrijske proizvodnje** od polazne 2013. godine vidjet ćemo da je u 2014. porastao za oko 20%, dok je u 2015. godini zabilježen blagi pad. Također, u istom razdoblju bilježi se pad investicija, i to 13,5% manje nego u prethodnoj 2014. godini.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

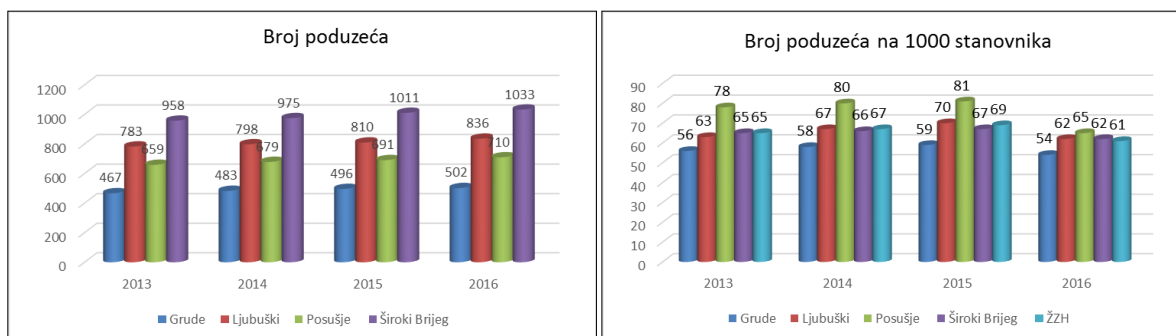
Kod **poreznih prihoda** kao pokazatelja uspješnosti gospodarstva u razdoblju od 2013. godine do 2016. godine zabilježen je kontinuiran rast. Od 2013. godine porezni prihodi iznosili su 11,3 milijuna KM i u odnosu na 2016. godinu porasli su za 36%.

Izvoz je u razdoblju od 2013. do 2015. godine bio u kontinuiranom rastu, te je porastao za 200 milijuna KM. Međutim, u 2016. godini zabilježen je pad vrijednosti izvoza za 19% odnosno za 96 milijuna KM. Također, u 2016. godini je u odnosu na prethodnu zabilježen i pad uvoza za 3,4%.

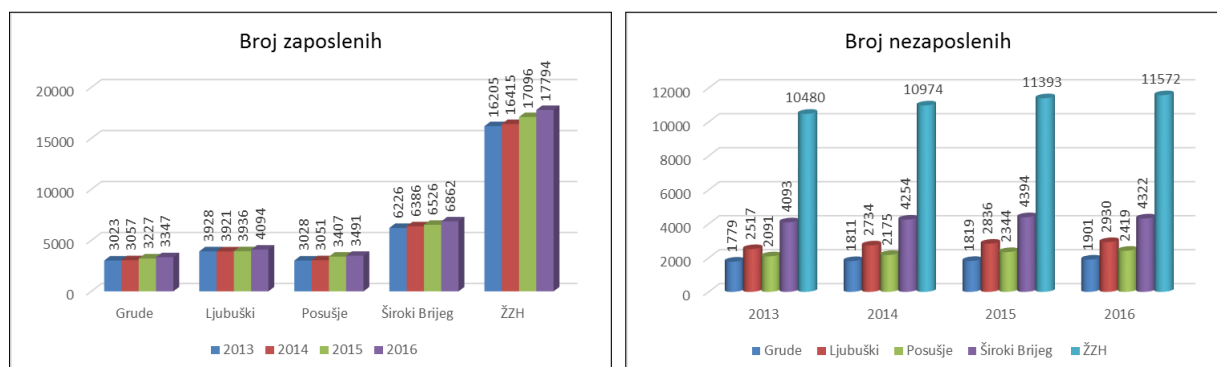
Broj poduzeća u ŽZH od 2013. godine raste te se od 2867 poduzeća u 2013. godini povećao do 3081, tj. povećao se za 214 poduzeća. Broj poduzeća u općinama ŽZH također raste, s tim što je najveći broj poduzeća u Širokom Brijegu te potom u Ljubuškom. Međutim, kada promatramo broj poduzeća na 1000 stanovnika, koji je također u porastu, vidjet ćemo da je u promatranom razdoblju najveći broj poduzeća u Posušju. U 2016. godini Ljubuški i Široki Brijeg su po broju poduzeća na 1000 stanovnika izjednačeni.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

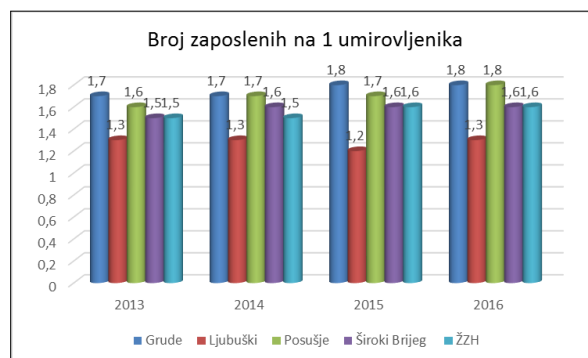
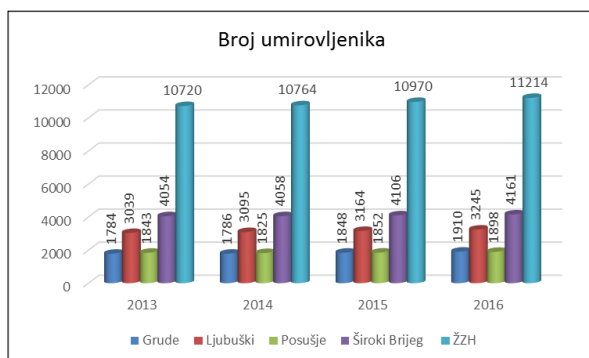
Društvo

Broj zaposlenih u ŽZH u 2016. godini bio je 17.794, te od 2013. godine kontinuirano raste. Isti je trend u svim općinama županije i gradu. U odnosu na ukupan broj stanovnika prema popisu stanovništva iz 2013. godine u 2016. godini je zaposleno 18,8% stanovništva. Po pitanju broja nezaposlenih ŽZH također bilježi rast broja nezaposlenih. Ovaj trend je prisutan u svim općinama županije, osim u gradu Širokom Brijegu gdje je u 2016. godini zabilježen pad broja nezaposlenih za 1,6%. Stopa nezaposlenosti se kreće od 39% u 2013. do 39,4% 2016. godini.

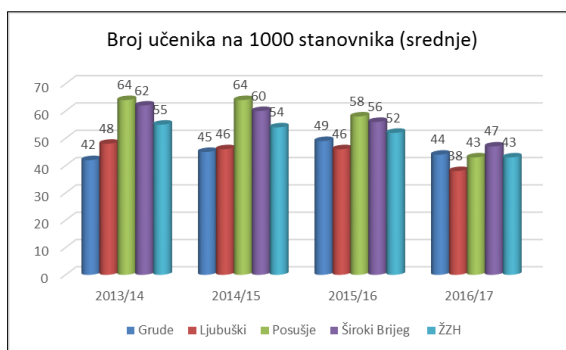
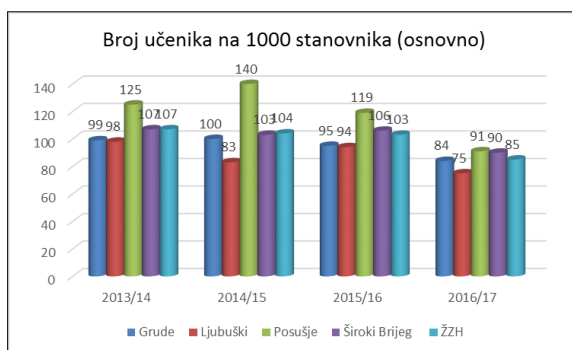

Broj umirovljenika u promatrane 4 godine također bilježi rast, kako na razini županije tako i u svim općinama županije i u gradu Širokom Brijegu. Međutim, odnos između broja zaposlenih i umirovljenika je bilježio pozitivan trend. Naime, od 2013. godine broj zaposlenika na jednog umirovljenika raste, iako simbolično: 2013/**1,5**, 2014/**1,5** i 2015/**1,6** i 2016/**1,6**. Najveći broj zaposlenika na jednog umirovljenika je u Grudama te potom u Posušju i kontinuirano raste.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

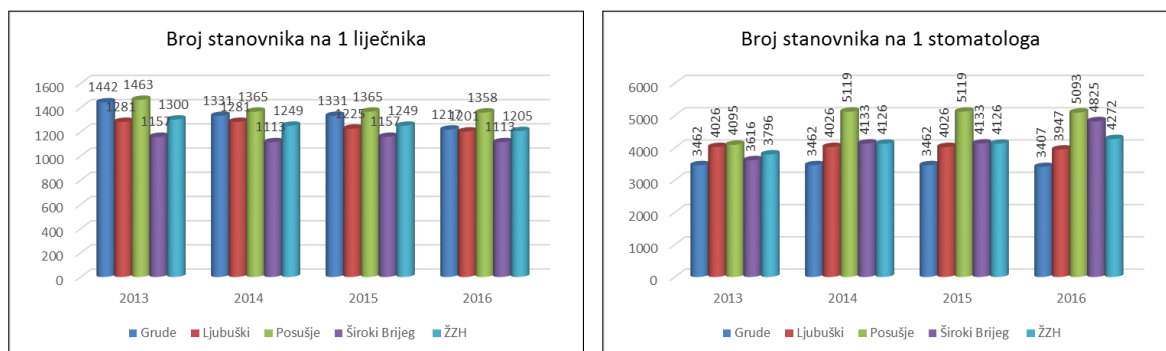

Promatrajući pokazatelj broja učenika na 1000 stanovnika vidljivo je da je u protekle četiri godine broj učenika i osnovnih i srednjih škola u ŽZH u trendu pada. Naime, u 2013/14 školskoj godini zabilježeno je 107 učenika osnovne škole na 1000 stanovnika, dok je u 2016/17 taj broj spao na 85. Jednako tako, broj učenika srednjih škola na 1000 stanovnika u 2013/14 školskoj godini bio je 55, dok u 2016/17 godini iznosi samo 43.

Ako ovaj pokazatelj usporedimo s FBiH vidjet ćemo da je izjednačen broj učenika osnovnih škola u tekućoj 2016/17 školskoj godini u FBiH i ŽZH, dok je broj učenika srednjih škola na 1000 stanovnika u promatranome razdoblju u kontinuiranom padu i u FBiH.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Okoliš i infrastruktura

U ovome segmentu prikazan je okvirni pregled stanja okoliša i infrastrukture u ŽZH u kontekstu strateških ciljeva i mjera iz Strategije razvitka u kojima je u razdoblju 2014-2016 evidentiran najveći broj realiziranih projekata ili onih koji su u tijeku.

U okviru prioriteta 3.2. Učinkovito pružanje javnih usluga uz zaštićen okoliš provedeno je 76 projekata najviše u sektoru vodoopskrbe, gospodarenja otpadom, energetske učinkovitosti i sanacije/izgradnje prometnica.

Na području ŽZH najveće prijetnje za vodne resurse predstavljaju urbane otpadne vode iz kanalizacijske mreže ili individualnih kućanstava, koje se bez prethodnog tretmana ispuštaju u okoliš, ali i ruralne otpadne vode iz naselja koja nemaju sustav javne kanalizacije. U Širokom Brijegu su 2013. godine tehnički primljeni radovi na izgradnji kanalizacijskog kolektora „B“ I. faze projekta „Vodoopskrba i sanitacija u FBiH“. Uz postavljanje kanalizacijskih kolektora, izmijenjene su dotrajale vodovodne cijevi, te telekomunikacijske i elektro-instalacije. Urađena je projektna dokumentacija za kolektor „B“ - II. faza i za neizgrađeni dio kolektora „A“ i kolektor „C“. Također, u tijeku je provedba projekata izgradnje vodovoda u naseljima Grada Širokog Brijega. U Grudama su, između ostalog, završeni projekti sanacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, oborinske odvodnje retenzija na lokalnim putovima te dogradnje vodovodne i kanalizacijske mreže na OŠ Ruđera Boškovića. Također, u tijeku je projekt vodoopskrbe naselja u općini Grude s vodoopskrbnog susutava Posušje koji se sastoji od više faza. U općini Posušje je u promatranome razdoblju proveden projekt proširenja vodoopskrbne mreže općine Posušje. U općini Ljubuški je u razdoblju 2014-2016.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

godine završen projekt rekonstrukcije i dogradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

U području gospodarenja otpadom u općini Grude je u izvještajnom razdoblju proveden projekt zatvaranja općinske deponije faza I čiji je cilj izrada investicijsko tehničke i okolišne dokumentacije za sanaciju postojećih deponija komunalnog otpada u ovoj općini. U općini Posušje proveden je projekt sanacije deponije Konjovac.

Na temelju Memoranduma o razumijevanju potpisanog između UNDP i Vlade ŽZH, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša je u suradnji s UNDP-om uspješno provelo projekte energetske učinkovitosti za 2015. godinu, kojim su obnovljene 4 škole, a tijekom 2016. godine nastavljena je obnova još 7 prioritetnih javnih objekata. MPUGZO je financiralo i rekonstrukciju krova Gradske športske dvorane u Grudama. Temeljni cilj projekta je provedba mjera EE kroz zamjenu ili obnovu postojeće infrastrukture (izrada termo fasada, zamjena vanjskih otvora, poboljšanje toplinskih svojstava sustava grijanja, itd.). Te mjere imaju za cilj iskorištavanje energije na najdjelotvorniji način, sa što manjim štetnim utjecajem na okoliš.

Zbog lošeg stanja nerazvrstanih cesta u općini Grude u proračunu svake godine planiraju značajna sredstva za sanaciju lokalnih prometnica. Tako je u ovome razdoblju provedeno nekoliko projekata sanacije lokalnih i nerazvrstanih cesta. U Širokom Brijegu je provedeno 18 projekata rekonstrukcije lokalnih cesta i izgradnja prometnice u industrijskoj zoni Trn te izgradnja prometnih rotora u Klancu.

3. IZVJEŠĆE O PROVEDBI INTEGRIRANE STRATEGIJE RAZVITKA

3.1. Stupanj provedbe strategije

Strategija razvitka ŽZH usvojena je 2013. godine i Županija Zapadnohercegovačka je bila prva županija u Federaciji BiH koja je izradila strategiju sukladno Metodologiji za integrirano planiranje lokalnog razvoja ili MIPRO metodologiji. Strategija ima 3 strateška cilja i 15 prioriternih ciljeva.

Prvi operativni plan pokriva razdoblje od 2014 do 2016. godine i obuhvaća 42 mjere i to 13 iz Strateškog cilja 1, 17 mjera iz Strateškog cilja 2, te 12 iz Strateškog cilja 3. Iako je strategijom bilo planirano uspostavljanje mehanizma praćenja, izvještavanja i realizacije, do studenog 2016. godine taj mehanizam nije u potpunosti zaživio. Tek se krajem 2016. godine taj mehanizam uspostavlja, kroz formiranje Ureda Vlade ŽZH za europske integracije. Od 2017. godine planirano je jačati kapacitete Ureda kako bi se odgovorilo zadatku praćenja procesa implementacije strategije, između ostalog. Do sada je proces praćenja ovisio samo o jednoj osobi koja je koordinirala rad Županijskog odbora za razvitak i pratila stanje provedbe strategije, a to je bila samo jedna od obveza koju je ova osoba provodila, što je nedovoljno. U nadolazećem vremenskom razdoblju, s jačanjem Ureda, potrebno je pravodobno, pripremati akcijske planove po principu 1+2, i godišnja izvješća. Trogodišnji akcijski planovi trebaju postati jedan od ključnih temelja za izradu planova rada ministarstava i drugih županijskih institucija.

Ukupan pregled provedbe strategije

Akcijski plan 2014-2016 godina planiran je samo na razini mjera, te u akcijskom planu nisu navedeni projekti koji su planirani za provedbu, već samo mjere. Ukupno su planirane 42 mjere. Za potrebe pripreme ovog izvješća te praćenja efekata koji je strategija kao okvirni dokument polučila prikupljene informacije o projektima koji su provedeni u prethodne tri godine i koji su u skladu sa strateškim ciljevima i prioritetima, kao i koji se uklapaju u jednu od 42 razvojne mjere.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Prema prikupljenim inputima od strane lokalnih i regionalnih dionika o aktivnostima i projektima provedenim u izvještajnom razdoblju može se konstatirati kao je u protekle tri godine provedeno ukupno 137 projekata i to:

- 12 projekata u okviru Strateškog cilja 1,
- 19 projekata iz Strateškog cilja 2 i
- 106 projekata iz Strateškog cilja 3.

Pregled broja projekata po strateškim ciljevima, kao i po prioritetima prikazan je u tabeli ispod.

Ciljevi	Broj provedenih projekata
SC1: Ekonomski jaka županija	12
PC 1.1: Konkurentno, malo i srednje poduzetništvo	0
PC 1.2: Povoljna ulagačka klima u županiji	6
PC 1.3: Organizirani za osvajanje novih tržišta	0
PC 1.4: Stvoreni prepoznatljivi proizvodi	1
PC 1.5: Iskorištenje postojećih potencijala	5
SC2: Društveno odgovorna županija	19
PC 2.1: Socijalno zbrinute i društveno uključene nezaposlene osobe	2
PC 2.2: Usklađene potrebe i ponuda na tržištu rada	1
PC 2.3: Socijalno zbrinute i zaposlene ili društveno povezane osobe s invaliditetom ili osobe s posebnim potrebama	3
PC 2.4: Održana kulturna tradicija i športsko/ rekreativna uključenost	12
PC 2.5: Spriječena ovisnost (nedozvoljene supstance, igre na sreću i slično)	0
PC 2.6: Povećan natalitet	1
SC3: Učinkovito organizirana županija	106
PC 3.1: Usuglašeni pravni propisi	1
PC 3.2: Učinkovito pružanje javnih usluga uz zaštićen okoliš	76
PC 3.3: Aktivan sustav pripreme, implementacije i praćenja projekata	27
PC 3.4: Smanjena korupcija	2

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Kao što je vidljivo iz gornje tabele najviše je projekata provedeno u okviru Strateškog cilja 3 i to u Prioritetnom cilju 3.2. Učinkovito pružanje javnih usluga uz zaštićen okoliš i Prioritetnom cilju 3.3. Aktivan sustav pripreme, implementacije i praćenja projekata.

U Strateškom cilju 2 Društveno odgovorna županija najviše je projekata provedeno u okviru Prioritetnog cilja 2.4. Održana kulturna tradicija i športsko rekreativna uključenost, tj. 12 projekata.

U Strateškom cilju 1 Ekonomski jaka županija najviše projekata je provedeno u Prioritetnom cilju 1.2. Povoljna ulagačka klima i to 6 projekata, te u Prioritetnom cilju 1.5. Iskorištenje potencijala i to 5 projekata.

Financijska ulaganja

Ukupna očekivana financijska ulaganja u okviru Akcijskog plana 2014-2016 unutar 42 planirane mjere iznosila su 30.987.000,00 KM. Vrijednost 137 provedenih projekata u trogodišnjem razdoblju iznosi 27.674.389,9 KM, što čini 89,3% ostvarenih sredstava u odnosu na planirana. Pregled ukupno uložениh sredstava po strateškim ciljevima prikazan je u tabeli ispod.

Strateški cilj	Broj projekata	Vrijednost u KM	Vlastita sredstva	Vanjski izvori
Strateški cilj 1	12	8.187.357,1	835.365,65	7.351.991,45
Strateški cilj 2	19	1.938.328,5	1.505.622,5	432.706,00
Strateški cilj 3	106	17.548.704,3	5.603.040,67	11.945.663,6

Strateški cilj 1: Ekonomski jaka županija

U okviru ovog strateškog cilja provedeno je 12 projekata u okviru 5 prioriteta čija je ukupna vrijednost 8.187.357,1, od čega je oko 10,2% iz vlastitih sredstava dok je 89,8% iz vanjskih izvora. Detaljan prikaz financijskih ulaganja po prioritetima prikazan je u tabeli ispod.

Prioritet	Broj projekata	Vrijednost u KM	Vlastita sredstva	Vanjski izvori
1.1. Konkurentno, malo i srednje poduzetništvo	0	0	0	0
1.2. Povoljna ulagačka klima u županiji	6	1.626.862,62	577.449,15	1.049.412,47
1.3. Organizirani za osvajanje novih tržišta	0	0	8.000,00	48.000,00

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

1.4. Stvoreni prepoznatljivi proizvodi	1	56.000	0	0
1.5. Iskorištenje postojećih potencijala	5	6.504.494,48	249.916,5	6.254.578,98
UKUPNO	12	8.187.357,1	835.365,65	7.351.991,45

Strateški cilj 2: Društveno odgovorna županija

U okviru ovog strateškog cilja provedeno je 19 projekata u okviru 6 prioriteta čija je ukupna vrijednost 1.938.328,5, od čega je oko 77,6% iz vlastitih sredstava dok je 22,4% iz vanjskih izvora. Detaljan prikaz financijskih ulaganja po prioritetima prikazan je u tabeli ispod.

Prioritet	Broj projekata	Vrijednost u KM	Vlastita sredstva	Vanjski izvori
2.1. Socijalno zbrinute i društveno uključene nezaposlene osobe	2	80.800,00	46.600,00	34.200,00
2.2. Usklađene potrebe i ponuda na tržištu rada	1	15.000,00	15.000,00	0
2.3. Socijalno zbrinute, zaposlene i društveno povezane osobe s invaliditetom, osobe s posebnim potrebama i ugrožene osobe	3	631.982,5	331.982,5	300.000,00
2.4. Održana kulturna tradicija i športsko/rekreativna uključenost	12	1.116.846	1.018.340	98.506,00
2.5. Spriječena ovisnost		0	0	0
2.6. Povećan natalitet	1	93.700,00	93.700,00	0
UKUPNO	19	1.938.328,5	1.505.622,5	432.706

Strateški cilj 3: Učinkovito organizirana županija

U okviru ovog strateškog cilja provedeno je 106 projekata u okviru 4 prioriteta čija je ukupna vrijednost 17.548.704,3, od čega je oko 31,9% iz vlastitih sredstava dok je 68,1% iz vanjskih izvora. Detaljan prikaz financijskih ulaganja po prioritetima prikazan je u tabeli ispod.

Prioritet	Broj projekata	Vrijednost u KM	Vlastita sredstva	Vanjski izvori
3.1. Usuglašeni pravni propisi	1	49.000,00	49.000,00	0
3.2. Učinkovito pružanje javnih usluga uz zaštićen	76	14.597.525,2	4.728.106,34	9.869.418,82

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

okoliš				
3.3. Aktivan sustav pripreme, implementacije i praćenja projekata	27	2.873.554,07	797.309,33	2.076.244,74
3.4. Smanjena korupcija	2	28.625,00	28.625,00	0
UKUPNO	106	17.548.704,3	5.603.040,67	11.945.663,6

3.2. Institucionalni kapaciteti

Kapacitete u ovom kontekstu možemo promatrati kroz tri aspekta: Institucionalni, financijski i ljudski.

Institucionalni kapaciteti su trenutno još uvijek nedostajući, jer je uspostavljanje organizacijske strukture za upravljanjem razvojem, a samim tim i upravljanje razvojem i provedbom razvojnom strategijom, u tijeku. Vlada ŽZH je 15.11.2016. godine donijela Uredbu o uspostavljanju Ureda Vlade ŽZH za europske integracije u čijoj će nadležnosti između ostalog biti i praćenje i koordinacija provedbe strategije. Također, Vlada se sastoji od resora koji nemaju dovoljno kapaciteta za provedbu i upravljanje projektima. U resorima postoje kapacitirane osobe, međutim organizacijski ministarstva nisu postavljena na pravi način da se može proaktivno pristupiti razvojnim aktivnostima. U ŽZH postoji razvojna agencija (HERAG) koja nije institucionalno dobro pozicionirana te joj je nejasna uloga u procesu upravljanja razvojem. Pored toga, potrebno je uspostaviti intenzivniju i proaktivniju suradnju između županijske razine i županijskih institucija i općinske razine kako bi se razvijala sinergija između različitih projekata te kako bi se na sustavan način pristupilo generiranju i provedbu razvojnih projekata.

U ovom kontekstu je važno napomenuti kako je stupio na snagu i Federalni zakon o razvojnom planiranju koji regulira procese upravljanja razvojem, odnosno razvojnim planiranjem kao i ulogu i obveze određenih institucija i razina vlasti. U kontekstu ovog zakona će također biti potrebno razvijati kapacitete kako bi se proces strateškog planiranja ugradio u sustav rada svih institucija i razina vlasti.

Financijski kapaciteti su također nedostajući jer ŽZH nema dovoljno sredstava za razvojne inicijative, a isto tako nema velike mogućnosti za sufinanciranje razvojnih projekata iz EU fondova. Ovdje je situacija ista na svim razinama (općinska i županijska). Kako bi se u budućnosti županija aktivnije uključila u privlačenje sredstava iz vanjskih

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

izvora, posebno iz EU fondova, potrebno je uspostaviti mehanizam ili sheme sufinansiranja ili predfinanciranja projekata na svim razinama.

Ljudski kapaciteti još uvijek nisu zadovoljavajući. Naime, ne postoji dovoljan broj ljudi koji se aktivno mogu uključiti u razvojne aktivnosti, a oni ljudi koji su kapacitirani nisu na adekvatan način uvezani niti umreženi. U ovom je kontekstu potrebno da sva resorna ministarstva imaju ljude koji su u svojim resorima spremni aktivno se uključiti u razvoj i provedbu projekata. U ovom je kontekstu potrebno razraditi program razvoja i edukacije ljudskih kapaciteta.

Situacija u općinama ŽZH je nešto bolja jer postoje ljudski, kao i organizacijski kapaciteti koji već imaju određeno iskustvo i reference. Međutim, u općinama nedostaju financijska sredstva za sufinansiranje projekata.

Što se tiče drugih institucija kapaciteti (sve tri komponente) nisu na zadovoljavajućoj razini. Izražen je nedostatak kadrova sa znanjem engleskog jezika, vještinama upravljanja projektima i sl. Isto tako nedostaju financijski kapaciteti za sufinansiranje projekata.

3.3. Izazovi u provedbi Integrirane strategije razvitka

Od dana usvajanja strategije pojavili su se brojni izazovi koji su izravno ili neizravno utjecali na dinamiku provedbe strategije. Ti izazovi su bili iz različitih segmenata: politički, prirodne nepogode, financijska nestabilnost.

Naime, odmah po usvajanju strategije bilo je planirano organiziranje događaja koji će privući dodatna financijska sredstva za realizaciju strategije. Međutim, prirodne nepogode (poplave) koje su se pojavile 2014. godine drastično su promijenile planove svih razina vlasti, pa tako i međunarodnih donatora i partnera. Naime, veliki dio sredstava je bio usmjeren prema poplavljenim područjima.

Također, nestabilna politička situacija u BiH, je otežavala provedbu strategije i pristup određenim sredstvima potrebnim za realizaciju projekata i aktivnosti. Naime, BiH još uvijek nije u mogućnosti koristiti značajnija sredstva iz IPA programa 2014-2020, jer mehanizam koordinacije je kasno uspostavljen, u drugoj polovici 2016. godine, te još uvijek nije u potpunosti funkcionalan. Isto tako, nisu donesene ključne sektorske

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

strategije na državnoj razini, pa stoga nisu ni otvorena značajnija sredstva. U vrijeme provedbe akcijskog plana održani su izbori na dvije razine: opći i lokalni, što je također usporilo provedbu ili iniciranje određenih projekata ili aktivnosti.

Po pitanju finansijskih izazova, situacija je također bila kompleksna. Nestabilna finansijska situacija u BiH i ovisnost o MMF-u, te nepravedna raspodjela prihoda od PDV-a nije omogućavala izdvajanje značajnijih sredstava za razvoj.

Također, slabi organizacijski i ljudski kapaciteti se mogu identificirati kao još jedan izazov. Naime, kako je već navedeno u prethodnom poglavlju, institucionalni i ljudski kapaciteti nisu razvijeni i još su uvijek slabi, te je stoga i dinamičnija provedba projekata i strategije izostala, posebice njena integracija u redoviti sustav poslovanja. Stoga se u sljedećem razdoblju treba posvetiti izgradnji kapaciteta na svim razinama, a posebice uspostavljanju Ureda za EU integracije u punom kapacitetu.

Nadalje, jedan od izazova jeste i nejasno definirani pokazatelji za praćenje strategije, te činjenica da u akcijskom planu nisu identificirani razvojni projekti niti sustav prikupljanja projekata.

3.4. Potreba za izmjenama integrirane strategije razvitka

Prilikom provedbe akcijskog plana 2014-2016 uočeni su određeni nedostaci u samom dokumentu koji bi se trebali ispraviti u budućnosti. Naime, Akcijski plan je definiran samo na razini mjera bez planiranih projekata te je stoga potrebno otvoriti proces prikupljanja projekata i ugraditi ih u sljedeći akcijski plan.

Također, postojeći pokazatelji nisu definirani na način da se mogu pratiti odnosno većinu pokazatelja na razini strateških i prioritetnih ciljeva nije moguće pratiti jer se podaci i informacije za definirane pokazatelje ne prikupljaju.

Jednako tako, postoji određen broj projekata i aktivnosti koje se ne mogu podvesti ni pod jednu mjeru, a od značaja su za razvoj županije.

Stoga je preporuka da se pokrene proces ažuriranja strategije na programskoj razini gdje će se redefinirati određene mjere, definirati novi pokazatelji, i otvoriti proces prikupljanja projekata za predstojeće razdoblje koji su u skladu s mjerama, prioritetima i strateškim ciljevima.

IZVJEŠĆE O RAZVITKU ŽZH 2014-2016

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- V L A D A -
Ured za EU integracije
Broj: 15-24/17
Široki Brijeg, 14. lipnja 2017.

Vesna Hrsto
Koordinator ŽOR-a

Na ovo Izvješće Vlada Županije Zapadnohercegovačke dala je suglasnost na ____
sjednici održanoj _____ 2017. godine, svojom Odlukom broj: 01 _____ od
_____ 2017. godine.